

KRAJEVNE SKUPNOSTI V CENTRU

Odločneje v preoblikovanje

Eno od sprejetih stališč na sejah občinskih in mestnih konferenc ZK in SZDL je, da razpravo o samoupravni preobrazbi ne gre zapirati v ozke kroge. Razprava se torej ne bi smela omejiti na takoimenovan politični aktiv KS, temveč bi morala seči do vseh krajanov.

Pri pripravi takšne širše razprave je naloga teles, oblikovanih za uresničevanje samoupravne preobrazbe in preoblikovanja, da pripravijo izhodišča (po možnosti pisмено), ki pomenijo ustvarjalno konkretizacijo idejnopolitičnih usmeritev ZK in akcijskih programov SZDL na občinski in mestni ravni. Takšna izhodišča seveda ne smejo zapirati razprave, temveč morajo ponuditi različne možne rešitve, zlasti glede možnosti preostorskega preoblikovanja.

V izhodiščih za širšo razpravo ne bi smeli poskušati polemizirati s sprejetimi stališči v organih ZK in SZDL. Sedaj smo v fazi, ko je treba ta stališča uresničevati, in sicer v skladu s specifičnimi pogoji posamezne KS. Še manj pa bi mogla takšna izhodišča izzveneti kot obramba status quo, češ da je v KS vse tako, kot naj bi bilo.

Škodljivo bi bilo razpravo o preoblikovanju spremeniti v vprašanje zaupnice obstoječim aktivistom v samoupravnih organih in družbenopolitičnih organizacijah. Jasno je, da je bilo v preteklosti na vseh ravneh, ne le v KS samih, premalo storjeno za ustreznejšo preobrazbo KS.

Na drugi strani izvira potreba po preobrazbi tudi iz spremenjenih pogojev dela, v občini Center na primer zaradi samoupravne preobrazbe združenega dela, oblikovanja številnih TOZD, sproščanja proračunskega financiranja dejavnosti KS, ki terja tesnejše sodelovanje z OZD, oblikovanje delegacij, ki se morajo tesno povezovati z vsemi krajanji itd.

Organi ZK in SZDL so pozitivno ocenili delovanje aktivistov v ljubljanskih KS; kritika ni torej usmerjena toliko na njihovo delo kot na dejstvo, da se v KS neposredno aktivira v samoupravnih organih, delu delegacij in družbenopolitičnih organizacij vse premalo krajanov. Zato v bodoče temeljna aktivnost aktivistov ne sme biti usmerjena v to, da sami usmerjajo krajevno samoupravo, temveč, da si z vsemi silami prizadevajo za širjenje kroga »aktivnih« krajanov. V občini Center pri tem verjetno niso mogoči večji uspehi, ne da bi v krajevno samoupravo pritegnili delavce številnih TOZD in delovnih skupnosti z območja KS, kar seveda zahteva posebno aktivno prisotnost sindikata.

Ugovor, da oblikovanje več KS ni mogoče zaradi pomanjkanja kadrov, ni spre-

jemljiv. Ravno ta ugovor kaže, da danes KS ne živi kot neposredna oblika samoupravljanja in kot temeljna samoupravna skupnost. Ravno akcija preobrazbe in preoblikovanja naj bo ob enem akcija za pridobivanje številnih novih mladih aktivistov. Podobna akcija je bila v letu 1978 uspešno izvedena pri oblikovanju posebnih delegacij za SIS.

Oblikovanje manjših, samoupravno razvitejših KS, ki bodo bliže krajanom in njihovim množičnim problemom, ne bi smelo v Centru povzročati nobenih težav na občinski ravni. V KS bodo od tega le koristili, na občinski ravni pa ni razlogov, ki bi pomembneje zavirali naraščanje števila KS, ki je danes po vseh kriterijih resnično majhno. Aktivnost delegacij v zboru krajevnih skupnosti se bo nedvomno samo okrepila, očitno pa je tudi, da bodo imele delegacije v takšnih KS večje možnosti neposrednega sodelovanja z vsemi krajanji. Primerjava z obstoječo in načrtovano organiziranostjo krajevnih samouprav drugod, tudi v drugih ljubljanskih občinah kaže, da je nesprejemljivo vsakršno omahovanje. Po sedanjih razmišljanjih naj bi bilo v bodoče v občini Vič npr. 51 KS (sedaj 29), od tega 15 v mestnem delu občine. »Stabiliziranost« KS je največja ravno v Centru. Na žalost pa pri tem ne gre toliko za njihovo vsidranost med krajanji (kot med aktivisti KS), saj zaenkrat ni pravih pogojev, da bi KS živela v smislu ustave kot temeljna samoupravna skupnost oziroma v smislu Kardejeve zamisli KS kot humane soseske.

Številne in poglobljeno analizirane prednosti ustreznejše oblikovanih KS so zapisane v brošuri »Preoblikovanje KS v Ljubljani«, zlasti v poglavju

KS naj oblikujejo krajanji in združeno delo

Ustavna preobrazba in preoblikovanje krajevnih skupnosti v naši občini je sestavni del naporov za utrjevanje in nadaljnje razvijanje našega političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Sedanje družbenopolitično aktivnost lahko primerjamo z oblikovanjem TOZD po letu 1971. Pri odločanju o prihodku bo moral delavec v bodoče bolj kot doslej videti tudi potrebe v krajevni skupnosti, kjer dela oziroma kjer skupaj s svojo družino preživlja svoj prosti čas. Gre za urejeno bivalno okolje in za aktivno vlogo delavca in krajana v njem. Za doseganje tega cilja pa moramo ustvariti pogoje, tako da delavca in občana pritegnemo k odločanju, da bo sam načrtoval, odločal o zbranih sredstvih, se dogovarjal o dodatnih in gradil tisto, kar potrebuje. Zato je preobrazba in preoblikovanje krajevnih skupnosti stvar vseh delavcev in krajanov, njihove družbenopolitične in družbene organizacije pa jim morajo biti pri tem v podporo, v pomoč. Pri tem ni splošnih receptov in obveznih usmeritev. Kar ni dobro, je potrebno spreminjati v korist delavca in krajana.

V naši občini v tem pogledu nismo brez izkušenj in na dobrih izkušnjah lahko gradimo naprej. V sedanjih naporih za preobrazbo in preoblikovanje krajevnih skupnosti je zato najpomembnejše, da se o vseh vprašanih v zvezi s tem pogovarjamo z delavci in krajanji. Sami pravijo, da so večkrat odmaknjeni, ker ne morejo uspešno vplivati na odločitve, ki jih drugi sprejemajo za njih, ne da bi se prej dobro pogovorili z njimi, da ne poznajo delegatov in drugo. Čutijo se odtujeni, ker jih družbenopolitične organizacije, društva in samoupravni organi v dokaj velikih krajevnih skupnostih še ne vidijo tam, kjer oni živijo, v stanovanjskih blokih, skupinah hiš itd. Zato ni mogoče sprejemati ugotovitev, ki kažejo samo na dobre strani sedanjega družbenopolitičnega in samoupravnega organiziranja in delovanja, za nove možnosti nadaljnje ustavne preobrazbe in preoblikovanja pa vidijo nekateri ovire le v večjih stroških, pomanjkanju prostorov, kadrov itd. Premalo je še razmišljanj, kako bo ob večjem sodelovanju delavcev in krajanov samoupravljanje in odločanje boljše, učinkovitejše ter racionalnejše.

JOŽE ŠAGER, predsednik KO za ustavno preobrazbo in preoblikovanje krajevnih skupnosti v občini

prof. dr. Zdravka Mlinarja. Vse to velja tudi za KS v občini Center. K temu bi veljalo dodati le še vprašanje: ali ne bi oblikovanje manjših KS omogočilo, da pridemo od formalnih oblik sodelovanja z množico OZD na vsebinsko

bogato sodelovanje med krajanji KS in delavci v OZD na njihovem območju? Takšno sodelovanje danes na primer v več kot 100 OZD, ki imajo več kot 10.000 delavcev (v eni KS), najbrž ni mogoče.

Ciril Ribičič

O preobrazbi se tudi dogovarjamo s sosednjimi krajevnimi skupnostmi. Eden od problemov je tistih nekaj hiš, ki leže ob Vilharjevi in gravitirajo za Bežigrad, pa kolodvor kot tak, s katerim nimamo praktično kaj upravljati, ter še nekaj malenkosti. Po javni razpravi pa pričakujemo še več konkretnih predlogov in pripomb. Cilj teh spregov in preobrazb pa je nedvomno humanizacija in povečan obseg samoupravljanja in vključevanja vseh delovnih ljudi in občanov v odločanje.

Še eno vprašanje se nam poraja ob preoblikovanju KS, namreč samofinanciranje in kdaj lahko upamo, da bomo to s skupnimi močmi uredili, saj vemo, da že sedaj to ne deluje najbolje, kako neki pa bo ob »pomnožitvi« krajevnih skupnosti. Ponekod postavljajo tudi vprašanja razširjanja administracije z naraščanjem števila krajevnih skupnosti. Menim, da bi bilo z dobro organizacijo potrebno relativno manj ljudi v upravi, saj bi posle splošnega in skupnega pomena (npr. računovodske) lahko opravljali v enem centru bodisi za staro in novo krajevno skupnost ali pa celo za več skupaj, morda celo v občinskem ali mestnem obsegu ter tako znižali vsebnost živega dela v administraciji.

Tudi pri nas se srečujemo z vprašanjem zagotavljanja kadrov za nemoteno delovanje krajevnih samouprav, saj se veliko mladih odseljuje in v naši prevladuje KS pretežno staro prebivalstvo. Kar poglejte npr. našo stolpnico (Cigaletova 8), ki je med novjšimi stavbami v krajevni skupnosti. Že tu bi komajda našli kakšnega mladega in aktivnega človeka, v glavnem so le upokojenci. Tako mladih ni, novih gradenj praktično ne bo, ker pa je naše področje spomeniško zaščiteno (marsikdo se sprašuje zakaj), pa se ne da adaptirati vseh obsežnih podstrešij, ki so večinoma v dobrem stanju in ki bi privabila mlade ljudi. Tako pa smo

zdaj v položaju, da bomo morali nujno izvesti nadomestne volitve.«

Tovarišica Meta Bajec iz krajevnih skupnosti Stari Vodmat je bila zelo kratka, saj smo jo zmotili med dvema važnima sestankoma.

»Pri nas obstaja koordinacijski odbor za preobrazbo in preoblikovanje krajevnih skupnosti. Na preobrazbo se temeljito pripravljamo. Na naslednji seji bomo obravnavali oceno delovanja krajevnih skupnosti, skupaj z oceno delegatskega sistema in dosedanjim organiziranjem krajevnih skupnosti, delovnih in družbenopolitičnih organizacij in na podlagi tega se bomo odločili za nadaljnjo preobrazbo, ki pa bo predvsem vsebinska.«

Vida Markič, predsednica KS SZDL Gradišče

V zvezi z nadaljnjo ustavno preobrazbo in preoblikovanjem krajevnih skupnosti Gradišče se zavedamo, da tega kot doslej tudi v bodoče ne more biti brez še širšega sodelovanja krajanov. Prav je, da imamo proces ustreznejše samoupravne organiziranosti in delovanja vedno pred očmi, saj bi nas samozadovoljstvo ali pa odločanje v imenu krajanov lahko pripeljalo na stransko pot. Družbenopolitična in samoupravna aktivnost je že povezana z dobrimi rezultati širokega sodelovanja krajanov in delovanja njihove

vih delegatov. Zadovoljni nismo s prostorskim urejanjem krajevnih skupnosti. Tudi širše interese je potrebno uskladiti s prebivalci krajevnih skupnosti.

V sedanjih družbenopolitičnih aktivnostih v zvezi z nadaljnjo ustavno preobrazbo in preoblikovanjem krajevnih skupnosti bomo kritično ocenili sedanje stanje in opredelili

aktivnost za naprej skupaj s krajanji v okviru vseh treh terenskih odborov SZDL, posebej pa bomo na ta vprašanja opozorili delegate sindikata v koordinacijskem odboru v krajevni skupnosti, ker sta nadaljnja preobrazba in preoblikovanje povezana tudi z njihovo odgovornostjo za krajevno skupnost.

Vito Komac

Srečanje v Beli krajini

Pretekli teden je občinska organizacija RKS Ljubljana Center organizirala enodnevno ekskurzijo v Belo krajino. Aktivisti RKS iz vseh osem krajevnih skupnosti so obiskali številna spominska obelježja iz NOB.

Na koncu poti so se ponovno ustavili v prenovljenem kulturnem domu v Gradacu, kjer so se pred 35 leti sredi najhujših bojev za nacionalno in socialno svobodo zbrali delegati, da ustanovijo in aktivirajo Rdeči križ za pomoč narodnoosvobodilni vojski ter civilnemu prebivalstvu.

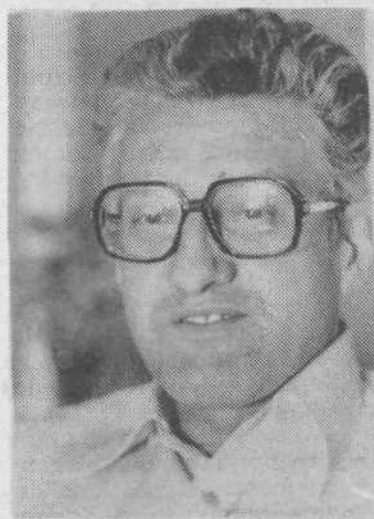
Na ustanovnem sestanku RKS v Gradacu je 18. junija 1944 postal predsednik organizacije dr. Drago Marušič, izvoljeni so bili trije podpredsedniki in sicer Vida Tomšič, Engelbert Gangl in Andrej Ilc ter trije sekretarji Josip Jeras, dr. Bogdan Breclj in Milica Falatov-Sonja.

Rdeči križ je v novi organizacijski obliki takoj prevzel že

razvite dejavnosti, kot so nega ranjencev in bolnikov. Začel je šolati bolničarke, pošiljal sanitetni material partizanom, evakuiral otroke in stare ter skrbel za otroke padlih borcev. Poročal je svetovni javnosti o boju jugoslavanskih narodov za svobodo in o grozodejstvih, ki jih je počel njal okupator.

Ponovno srečanje s krajem, ki je pred 35 leti sprejel naše borce ob ustanovni skupščini RKS, je posebej podoživljala aktivistka RKS iz krajevnih skupnosti Poljane Iva Ogorčičeva. Tovarišica Iva je prav v teh vojnih letih delovala v okolici Gradaca kot aktivist RKS. Njeni živi spomini, prehojena pot tisočev aktivistov in neprecenljivi rezultati narejenega, so dali vsem prisotnim potrditev, da je lepo in vredno delati v organizaciji Rdečega križa, ki je vtakna v samoupravno socialistično družbo.

M. S.

V naši krajevni skupnosti delajo dokaj dobri profesionalci, pogrešamo pa določene akte o ureditvi njihovega dela, razne pravilnike in statute. Slišati je, da je baje vseobsegajoči občinski pravilnik v pripravi, radi pa bi ga videli čim prej.